

Een halt toe roepen aan het verlies van biodiversiteit in Europa

De behoefte aan informatie op basis van indicatoren en monitoring is dringend

De Wereldtop over duurzame ontwikkeling in Johannesburg in 2002 heeft erkend dat biodiversiteit voor de algemene duurzame ontwikkeling en de uitroeiing van armoede een belangrijke rol speelt. Biodiversiteit is essentieel voor onze planeet, het welzijn van de mensen en de culturele integriteit van de wereldbevolking. Tijdens de Top werd benadrukt dat ongeveer 40 % van de wereldeconomie gebaseerd is op biologische producten en processen. Biodiversiteit wordt echter bedreigd en er zijn aanwijzingen dat deze door menselijke activiteit op dramatische wijze wordt gewijzigd en gereduceerd.

Het Verdrag inzake biodiversiteit werd ondertekend op de eerste Wereldtop in Rio de Janeiro in 1992 om een internationaal kader te verschaffen voor het behoud van biodiversiteit, het duurzaam gebruik van zijn bestanddelen en een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de voordelen die voortkomen uit het gebruik van genetische bronnen.

In het kader van dit verdrag zijn de aan de Top van Johannesburg deelnemende landen overeengekomen om voor 2010 het huidige tempo van achteruitgang van biodiversiteit significant te reduceren.

Binnen de Europese Gemeenschap en het bredere 'Milieu-voor-Europa'-proces is een ambitieuzer doel gesteld, te weten een halt toe roepen aan het verlies van biodiversiteit. Zo bevat het zesde milieuactieprogramma van de EU de doelstelling om de structuur en het functioneren van natuurlijke systemen te beschermen en het verlies van biodiversiteit in de Europese Unie en wereldwijd tegen 2010 een halt toe te roepen.

Voor het bereiken van deze doelstellingen is monitoring, informatie, evaluatie en begrip nodig van: de oorzakelijke verbanden tussen menselijke activiteiten, de druk die zij uitoefenen op het milieu in het algemeen en op de biodiversiteit in het bijzonder; de mogelijke acties voor het reduceren en voorkomen van verlies van biodiversiteit; de consequenties en de effectiviteit van afgesproken maatregelen op het gebied van biodiversiteit.

Er is sprake van vele, onderling gerelateerde activiteiten met een invloed op de biodiversiteit. Evaluaties moeten worden geïntegreerd en een breed scala aan expertise en betrokken burgers omvatten. Bovendien is de in Europa beschikbare informatie over de stand van zaken en trends op het gebied van biodiversiteit beperkt en inconsistent. Het is niet waarschijnlijk dat deze situatie op korte termijn zal veranderen aangezien monitoring van biodiversiteit veel tijd kost en duur is. Het is niet eenvoudig om prioriteiten te stellen, waardoor tot nu toe weinig financiële middelen beschikbaar gesteld werden. Er moeten nu dringend maatregelen getroffen worden.

Europees monitoringprogramma voor biodiversiteit

Het jaar 2010 komt naderbij en er is een begin gemaakt met het verzamelen en verstrekken van de noodzakelijke informatie die ertoe kan bijdragen het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen via een breed Europees samenwerkingsprogramma voor monitoring van de biodiversiteit. Een coherent kader voor dergelijke informatie- en monitoringactiviteiten waarborgt de betekenis ervan voor beleidsmakers en managers op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau alsook daarbuiten te waarborgen.

Om een consistent en Europees samenwerkingsprogramma voor monitoring van biodiversiteit te creëren ter verstrekking van informatie die voor de doelstelling van 2010 en de evaluatie van de bereikte voortgang relevant is, moeten vier 'actielijnen' gevolgd worden:

1. Coördinatie van bestaande internationale monitoringnetwerken

Het Europese kader voor monitoring van biodiversiteit en indicatoren (EBMI-F) (European biodiversity monitoring and indicator framework), ondersteund door het ministeriële proces 'Milieu voor Europa' en gecoördineerd door het Europees Milieuagentschap en het Europees Centrum voor Natuurbescherming, biedt een waardevol platform voor het ontwikkelen van een Europees samenwerkingsprogramma voor monitoring van biodiversiteit. Dit programma zal bouwen op reeds langer bestaande, goed functionerende netwerken en de coördinatie van hun gegevensstromen en methoden en moet de waarde van momenteel nationale en regionale monitoringactiviteiten maximaliseren.

2. Bevordering van de monitoring van biodiversiteit in Europa

Informatie op Europees niveau is momenteel slechts in beperkte mate beschikbaar, zoals bijvoorbeeld gegevens van lidstaten als onderdeel van hun rapportageverplichtingen in het kader van de vogelbeschermings- of habitat-richtlijnen of gegevens van derden als deel van hun nationale verslagen in het kader van het Verdrag inzake Biodiversiteit. Een bredere reeks gegevens en meer informatie is nu noodzakelijk om het verband tussen de trends in biodiversiteit en de onderliggende factoren weer te geven, en om de voortgang met het oog op de doelstelling van 2010 te volgen. Hiermee wordt rekening gehouden bij het ontwikkelen van indicatoren en monitoringsystemen in het kader van het verdrag, Natura 2000-locaties en de EU-strategie inzake biodiversiteit.

3. Coördinatie van nationale informatienetwerken

Het Europees Milieuagentschap werkt samen met zijn lidstaten en andere deelnemende landen en belangstellende internationale organisaties. Deze samenwerking vindt plaats via het Europees netwerk voor milieu-informatie en observatie (Eionet) en de internationale werkgroep voor indicatoren en monitoring van de biodiversiteit (IWG-BioMIN). Doel is het tot stand brengen van een gegevensstroom van gevalideerde informatie over natuur, biodiversiteit en daarmee verwante activiteiten. Daarnaast is het doel argumenten te geven, die op Europees niveau kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van acties en bewaking van de voortgang met het oog op de doelstelling voor 2010 en daarna.

4. Waarborgen dat de op Europees niveau beschikbare informatie relevant is voor de politiek en nuttig voor iedereen die betrokken is bij het een halt toe roepen aan verlies van biodiversiteit

De op Europees niveau vergaarde en beschikbaar gestelde informatie moet beleidsmakers laten zien waar voortgang is geboekt en op welke gebieden verdere maatregelen nodig zijn. Zij draagt bij tot publieke en politieke bewustwordingen ondersteunt alle betrokken partijen in hun streven om het verlies van biodiversiteit tegen 2010 een halt toe te roepen.

Slotopmerkingen

Visionaire doelen zoals het 2010-doel voor de biodiversiteit voor Europa zijn belangrijk om milieumaatregelen te bevorderen en in het middelpunt van de belangstelling te plaatsen. Het in deze briefing beschreven informatiekader toont hoe een coherente, analytische top-down-benadering de omvattende monitoring, gegevens en informatie kan opleveren, die voor het beheren van de biodiversiteit in Europa op lokaal, nationaal, regionaal en mondiaal niveau vereist zijn, alsook ertoe bij kan dragen dat het 2010-doel wordt bereikt.

